

ÚLOHA VELITELE PŘI ORGANIZACI VŠESTRANNÉHO ZABEZPEČENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI

V podmínkách soudobého ozbrojeného zápasu má velkou úlohu v činnosti vojsk jejich všestranné zabezpečení. Je uskutečňováno za každé situace, ať se vojska nacházejí v prostorech rozmístění, za přesunu, nebo v boji (operaci). Největší význam má, aniž bych snižoval význam přesunů a působení vojsk v prostorech rozmístění, bojová činnost, která představuje organizované použití sil a prostředků k plnění stanovených bojových úkolů útvarů, svazky a svazy všech druhů ozbrojených sil. To znamená k ničení nepřítele a ovládnutí (udržení) území. Proto je v řádech a předpisech věnována největší pozornost zabezpečení bojové činnosti.

V RMNO na tento výcvikový rok je upřesněno na skutečnost, že velitelé a štáby nedoceňují bojové zabezpečení, operační maskování a radioelektronický boj. Současně je stanoven úkol věnovat pozornost při přípravě a vedení obrany zabezpečení všeho druhu, zvláště průzkumu, ženiijnímu zabezpečení, maskování včetně operačního a OPZHN.

Sovětská vojenská encyklopedie vymezuje zabezpečení bojové činnosti jako systém opatření zaměřených na udržení vojsk (sil) ve vysoké bojové pohotovosti, vytvoření výhodných podmínek k organizování a včasnému zahájení boje a úspěš-

nému vedení bojové činnosti a také ke zmaření nebo předejití nečekanému napadení nepřítelem a snížení efektivity jeho úderů na vojska (síly).

Z této definice vychází v podstatě i další vymezení uváděná v ostatních vojenských odborných materiálech, řádech a předpisech, která jsou aplikována na konkrétní organizační stupeň (taktický, operační), nebo se týkají určitého druhu ozbrojených sil.

Podle charakteru plněných úkolů a uskutečňovaných opatření dělíme všestranné zabezpečení na **operační (bojové), speciální technické (technické) a týlové**. Kromě těchto hlavních druhů zabezpečení jsou i speciální druhy organizované a vykonávané v příslušných druzích ozbrojených sil.

Současné vymezení i dělení zabezpečení bojové činnosti je výsledkem historického vývoje, složitosti ozbrojeného zápasu jako celku, jeho jednotlivých částí i určité nerovnoměrnosti a samostatnosti rozvoje oddělených částí vojenského umění. Tento stav se projevil ve vydání Bojového řádu pozemního vojska ČSLA pro taktický stupeň, v němž je všestranné zabezpečení přehledně a jasně vymezeno.

V Bojovém řádu pozemního vojska ČSLA pro taktický stupeň, který vede boj jako

konkrétní formu bojové činnosti, je zaveden a používán pojem **všestranné zabezpečení boje**. Na operačním stupni je používán název **zabezpečení bojové činnosti** (Oper-1-1, čl. 36) a zejména v několika posledních letech název **všestranné zabezpečení operace**, což podle mého názoru lépe a konkrétněji vymezuje stupeň, který zabezpečení organizuje, i formu bojové činnosti, k níž se bezprostředně váže.

V současném boji a operaci má všestranné zabezpečení bojové činnosti charakter principu taktiky i operačního umění. To je objektivně působící pravidla, jehož tvůrčím uplatňováním současně s dalšími principy jsou vytvářeny podmínky k dosažení úspěchu při plnění úkolů.

O významu všestranného zabezpečení bojové činnosti svědčí zkušenosti z Velké vlastenecké války a lokálních válek poválečného období, proto je nutné, aby mu byla věnována pozornost při přípravě boje i operace. Toto je zakotveno především v Bojovém řádu pozemního vojska ČSLA (tj. pro taktický stupeň), kde je všestranné zabezpečení boje nedílnou součástí jeho organizace (viz Všeob-R-1, čl. 121 a 372) a na operačním stupni (viz Pomůcka k přípravě frontové, armádní, obranné a útočné operace — návrh).

Rozhodující úlohu v organizaci boje a přípravě operace má vševojskový velitel a tato jeho úloha se promítá i do organizace a řízení zabezpečení bojové činnosti. Tento závěr je i v souladu s principem nedílné velitelské pravomoci, podle kterého je velitel osobně zodpovědný za splnění stanoveného bojového úkolu. Proto je zapotřebí, aby aktivně ovlivnil všechny faktory, které mají na plnění bojového úkolu vliv, včetně všestranného zabezpečení bojové činnosti.

Na taktickém stupni (pluk — divize) je povinnost velitele usměrnit všestranné zabezpečení boje stanovena řádem Všeob-R-1, část 1, v čl. 59, podle kterého musí v rozhodnutí stanovit **hlavní otázky všestranného zabezpečení boje**.

Obdobná povinnost je vymezena i pro velitele na operačním stupni, i když zatím ne formou řádu. Ale např. v uvedeném Pomůcce, která byla široce oponována u vojsk a vznikla jako výsledek řešení vědeckého úkolu, je uvedeno, že v textové části rozhodnutí je nutné stanovit **hlavní úkoly operačního, technického zabezpečení (TEZ) a úkoly týlu**. Při zpracování textové části rozhodnutí pro **obranou operaci** je navíc určeno uvádět způsob plnění hlavních úkolů **ženijního zabezpečení**, což vyplývá z důležitosti tohoto druhu zabezpečení při přípravě a vedení obranné operace.

Lze předpokládat, že při vydání nového operačního řádu bude do něho zahrnuto i příslušné ustanovení o povinnostech velitelů, ale i ostatních náčelníků k organizaci zabezpečení bojové činnosti a stanoveny dokumenty, v nichž uvádět nejdůležitější úkoly v této oblasti.

Smyslem činnosti velitele při organizaci všestranného zabezpečení se musí stát přimknutí jednotlivých opatření a soustředění úsilí speciálních vojsk k plnění rozhodujících úkolů v boji, operaci, na směru hlavního úderu, do prostoru rozhodující činnosti, ve prospěch hlavního uskupení vojsk apod.

Problémem zůstává, a jsou různé názory na jeho řešení, jakou formu by měly mít hlavní otázky (úkoly) všestranného zabezpečení. Podle mého názoru by to měly být **stručné a jasné úkoly, které vyjadřují to nejpodstatnější, co je nutné, aby bylo v určitém druhu zabezpečení vykonáno**, aby byly vytvořeny co nejvýhodnější podmínky pro splnění bojového úkolu.

Velmi dobře jsou tyto úkoly rozpracovány na taktickém stupni velení (pro pluk — divizi), kde Bojový řád pozemního vojska ČSLA (Všeob-R-1, část 1) v hlavě 10 uvádí nejobecnější úkoly, které je povinen příslušný velitel řešit při zabezpečení boje. V určitém druhu boje a za různé situace je nutné tyto obecné úkoly konkretizovat. Možný způsob jsem uvedl pro zasažení druhého sledu vševojskové armády ve VM č. 1/1986.

V praxi na stupních **prapor — pluk** může tyto úkoly stanovit **osobně velitel**, na vyšších stupních, především **operačních**, vzhledem k rozsáhlosti zabezpečení by je měli navrhnout **příslušní odpovědní náčelníci**, např. v návrhu na použití podřízených sil a prostředků. Úkolem velitele bude posouzení jejich účelnosti, schválení a vydání v rozhodnutí jako závazného úkolu.

Zůstává otevřenou otázkou, zda bude velitel hlavní otázky (úkoly) všestranného zabezpečení **vyhlašovat v rozhodnutí** nebo budou jen **písemně formulovány** v jeho textové části, případně vyhlásí jen nejdůležitější z nich. Myslím, že na tuto otázku nelze dát jednoznačnou odpověď. Bude záležitostí konkrétní situace, dostatku času, zkušeností velitele, štábu apod. Obecné závěry by bylo možné vyvodit především na základě konkrétní praxe. V žádném případě by se však řešení tohoto úkolu nemělo odrážet v nějakém administrativním nářezu dokumentů nebo jen mechanickým rozšíření jejich obsahu. Je nutné sledovat především hledisko účelnosti a potřeby.

Význam úlohy velitele je i v tom, že schvaluje příslušné plány, v nichž jsou detailně rozpracovány způsoby plnění jednotlivých úkolů všestranného zabezpečení, stanoveny síly a prostředky, místo a doba jejich použití i další údaje.

Při organizaci **součinnosti** velitel slaďuje činnost vojsk včetně těch, která zabezpečují plnění úkolů, a současně při řešení variant činnosti stanovuje i požadavky na zabezpečení nebo vyslechne a schválí návrhy zástupců a náčelníků na zabezpečení.

V průběhu **vedení boje a operace** velitel v souladu s upřesňováním svého rozhodnutí vymezuje, případně stanovuje nové úkoly ke všestrannému zabezpečení a vykonává jejich kontrolu.

Kromě velitele má významnou úlohu při organizaci zabezpečení bojové činnosti i **náčelník štábu**. Tato jeho role vyplývá z místa, které mu náleží při řízení práce štábu a je zakotveno v bojových a operačních řádech a předpisech. Jeho **povinnosti** lze shrnout takto:

- organizuje a odpovídá za bojové (operační) zabezpečení, zejména za průzkum,
- slaďuje jednotlivé druhy zabezpečení bojové činnosti,
- uskutečňuje operativní řízení a organizuje kontrolu.

Výrazem jeho práv i povinností je ta skutečnost, že podepisuje plány zabezpečení a odborná nařízení pro vševojskové svazky (útvary) spolu s příslušnými osobně zodpovědnými náčelníky speciálních vojsk a služeb. Touto činností bezprostředně napomáhá veliteli v plnění jeho povinností.

V článku jsem především upozornil na úlohu velitele při organizaci všestranného zabezpečení bojové činnosti a na některé problémy spojené s touto činností. Při rozvíjení uvedené problematiky by bylo výhodné **vyměnit si zkušenosti** z praktické činnosti velitele při cvičení a naplňování základních ustanovení řádů a předpisů v této oblasti a tak přispět k upřesnění jednání velitele v jedné z důležitých oblastí přípravy boje a operace.

Spolu s vývojem boje a operace se rozvíjí i jejich všestranné zabezpečení. Na základě prognóz jejich vedení je možné předpokládat v nejbližší době **vznik nových druhů zabezpečení** bojové činnosti, ale především **změny jejich obsahu**. To souvisí jednak se změnami v boji a operaci a dále se zdokonalováním sil a prostředků, které uskutečňují všestranné zabezpečení.

Jako tendence se projevuje růst úlohy všestranného zabezpečení bojové činnosti už před zahájením konfliktů. Zkušenosti z lokálních válek svědčí o tom, že dlouho před střetnutím ozbrojených sil je: veden zejména průzkum, vykonáváno operační maskování, připravován REB, organizováno technické a týlové zabezpečení. Se zahájením války a v jejím průběhu jsou zpravidla realizovány všechny druhy zabezpečení, přičemž se potvrzuje rozhodující úloha průzkumu a stále rostoucí význam REB. Současně se projevuje, že některé druhy zabezpečení, především REB, častěji a zejména i chemické zabezpečení, ale i průzkum budou mít některými svými opatřeními podíl na ničení nepřítelů. Nebudou mít tedy jen úlohu zabezpečující.

Taktéž se můžeme domnívat, že v oblasti všestranného zabezpečení boje a operace budou nalezena některá opatření, jež přispějí k ochraně vojsk proti vysoce přesným zbraním nepřítelů, které jsou prosazovány do výzbroje vyspělých kapitalistických armád a svými účinky se mohou přibližovat, zejména při ničení techniky, účinkům jaderných zbraní.

Tendence naznačují, že může dojít ke zvýšení úlohy všestranného zabezpečení v boji a operaci a tím i úlohy velitele a současně příslušného náčelníka při jeho organizaci a řízení.